

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRV A

HRVATSKI JEZIK

viša razina

KNJIŽEVNOST I JEZIK

HRV A IK-1 D-S048

HRVA.48.HR.R.K1.40

40361

12

I. Književnost

Zadatci uz polazni tekst

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Zadatci od 1. do 30. odnose se na polazne tekstove.

Ganutljive opaske

Prerano sam se rodio za ravnodušnosti zemlje.
S vijekom moje duše umrle su gatke¹.
Našao sam istinu po svom srcu, a to je da su slatke
i patnje kad se u kutu mirna doma drijemlje.

Naučio sam se ljubiti stvari sitne i nevažne.
I malenkost me o bitnom čaru uči.
Ja cijenim čašu vode i pogačice ražne,
a u dnu vode sna tek me oblak muči.

Ja cijenim na zemlji dobru jednostavnost
i nejasnoću, što je sunce od jasnoće.
Moja rijeka teče strujom zaboravnost,
daleko sam od kavge, tuče, zle riječi i sve zloće.

Od mene počinje era koja još ne počne.
Biti daleko, to je moja bit, i sebe skriti
u klupku borbe, mrtvac bez grobišne ploče,
i bez potrebe, od milja, za se, na se suze liti.

¹ gatka – narodna pripovijetka čudesnoga sadržaja

Ima pod mojom kožom predragog Narcisa²,
jer suviše je strasan naslijeđeni Adam.
I moja usna slasni eter³ sisa,
na crni usud nikad se ne jadam.

Još ću na kraju voljeti vrline
i pravi čovjek mene će da divi.
Jer gade mi se pljuvačke i sline
i shvatam kad se prijateljski živi.

Prebolio sam strasti, pa i ljutu pizmu⁴.
Prekužio sam gnjev na vjerolomstvo.
Prostosrdno se čudim vandalizmu.
Ja bivam mlađi. Svijete, ja sam tvoje potomstvo.

Tin Ujević

² Narcis – mitološki mladić koji se zaljubio
u svoj odraz u vodi

³ eter – nadzemaljski prostor, nebo, svemir,
drugi svijet

⁴ pizma – mržnja, pakost, zloba

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

1. Što od sljedećega lirskomu subjektu tegoban život čini podnošljivim? A. osjećaj nadmoći nad običnim ljudima B. mudrost narodnih pripovjedaka C. spokoj vlastitoga doma D. divljenje drugih ljudi	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
2. U kojemu od sljedećih stihova lirski subjekt objašnjava svoju samodopadnost? A. <i>Prerano sam se rodio za ravnodušnosti zemlje.</i> B. <i>Naučio sam se ljubiti stvari sitne i nevažne.</i> C. <i>Ima pod mojom kožom predragog Narcisa,</i> D. <i>i pravi čovjek mene će da divi.</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
3. Kojim se od sljedećih izraza ukazuje na skromnost lirkoga subjekta? A. ravnodušnost zemlje B. pogačica ražna C. klupko borbe D. crni usud	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Homer, *Ilijada*

Rèçe i iz sobē òdmāh izlètī na māhnitu nālik,
Srce se bacalo ù njōj, i dvōrkinje pođu za njome.
À kad dođe do kule, do gomile ljudi, tad stane,
Ogleda se na zidu i opazi, kako je Hektor
Vučen prěd grādom trojskim, a nēštedicē ga k lađam
Ahejskim kòritastīm brzònogī kōnjīci vuku;
Mrak se nā obje oči Andròmahi crni navúčē,
Ona se unazad sruši i ìzdahnē svījest iz sēbe.
Upletke blistave njoj dalēko spadnu sa glave,
Kapa i načelak spadne i ùkosnīk pleteni njojzi
I povēzača ktom, što zlatna joj dā Afrodīta
Ŭ dān, kada je k sebi sjajnòšljemac òdvede Hektor
Eetiónu iz dvora darívāv je darima silnim.
Zaove¹ okolo nje se i jētrve² ũ hrpu skupe,
Mēd sobōm držāhu nju već gotovu, òd strā da umre.
Kada odahne opet, i sàberē svijest u sēbi,
Ŭ plač udari tad i med ženama trojanskim reče:
„Hektore, nesretni l' mene! Sudbīnē se rodismo iste,
Nās dvoje: ti u Troji u dvorima Prijama kralja,
À jā se rodih u Tébi pod gorom šumòvitīm Plakom
Eetiónu u dvorima; othrānio me je malu
Nesretnik zlosretnu mene! Ej rodio da me i nije!
Pòd zemlju tī dubòko Aídu ideš sad ũ dōm,
A u dvorima mene udòvicu ostavljaš evo
Ŭ mrskōj tuzi, a naše dijete ludo je jošte,
Koje smo nesretni mi poròdili; nēćeš ti njemu,
Hektore, obrana biti, jer mrtav si, niti on tebi;
Ako plačnome on i umakne ahejskom ratu,
U budúcnosti muke i nēvōljā imat ću vazda,
Jerbo će njegove drūgī orānice manjiti ljudi.
A sirotòvānja dan dječāku otima drūge,
Sasvim je oboren tada, i lica mu puna su suza;
Zlopateć dolazi òn k prijatēljima svojega oca,
Òd njīh zà struku jednog, a drūgōg za košulju vuče;
Gdjekojem bude ga žao, pa vrčić dade mu mali,
Usne okvasi njim, al' nē možē okvasit grla. (...)
Zaplakan onda se dječak udòvici materi vraća, –
(...).

¹ zaova – muževljeva sestra

² jetrva – žena muževljeva brata

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

4. Kamo su konji vukli Hektorovo tijelo? A. prema podzemnome svijetu B. prema gori Plak C. prema moru D. prema Tebi	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
5. Zašto je Andromaha zabrinuta za budućnost svojega sina? A. jer ga dvorjanici sažalijevaju B. jer će ostati bez nasljedstva C. jer će ga neprijatelji raniti D. jer je poludio	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
6. Komu se obraća Andromaha? A. trojanskim ženama B. mrtvomu mužu C. zaplakanomu sinu D. muževljevim prijateljima	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Gabriel García Márquez, *Pukovniku nema tko da piše*

– Očekujem žurno pismo – reče. – Avionsko.

Službenik stade tražiti po označenim pregradcima. Kad je sve pregledao, vrati pisma na mjesto, ali ne reče ništa. Protare dlanove i uputi pukovniku značajan pogled.

– Danas je svakako moralo stići – naglasi pukovnik.

Službenik slegne ramenima.

– Samo smrt svakako stiže, pukovniče.

Žena ga je dočekala s tanjurom kukuruzne kaše. Jeo je šutke i u dugim stankama između zalogaja premetao misli. Sjedeći mu sučelice, žena zapazi da je u kući nastupila neka promjena.

– Što ti je – upita.

– Razmišljam o činovniku koji je zadužen za mirovine – lagao je pukovnik. – Za pedeset godina mi ćemo mirno počivati pod zemljom, a taj će jadnik svakog petka skapavati očekujući penziju.

– Loš znak – reče žena. – To znači da se već počinješ miriti sa sudbinom.

Prionula je uz kašu. No ubrzo je opazila da joj muž i dalje bludi mislima.

– Okani se razmišljanja i lijepo na miru pojedi tu kašu.

– Izvrsna je – reče pukovnik. – Odakle ti?

– Od pijetla – odgovori žena. – Mladići su mu donijeli toliko kukuruza da ga je odlučio podijeliti s nama. Takav je život.

– Tako je – uzdahne pukovnik. – Život je najveća stvar koju je čovjek ikad smislio.

Pogleda pijetla vezanoga za nožicu peći i ovog puta mu se pričini nekako drugačijim. I žena ga je pogledala.

(...)

– Taj pijetao vrijedi suha zlata – reče. Stane računati srčuci kašu. – Hranit će nas tri godine.

– Tlapnja se ne jede – reče žena.

– Ne jede se, ali je hranjiva – odgovori pukovnik. – Kao čudesne pilule mog kuma Sabasa.

Te je noći loše spavao, jer su mu se mislima uporno vrzmale svakakve brojke. Sutradan je žena za objed iznijela dva tanjura kukuruzne kaše i pojela svoj dio poniknute glave, bez ijedne riječi.

Pukovnika obuze sumorno raspoloženje.

– Što ti je.

– Ništa – odvrati žena.

Njemu se učini da je ovog puta zapalo njoj u dio da ne govori istinu. Pokuša je utješiti. Ali žena je ostala pri svome.

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

7. Što pukovnik izriče o tlapnji? A. da nepotrebno zavarava ljude B. da se od nje ne može živjeti C. da je štetna za siromahe D. da ljudima daje nadu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
8. Po čemu je žena zaključila da se pukovnik miri sa sudbinom? A. Tijekom razgovora slegnuo je ramenima. B. Pristao je jesti kukuruznu kašu. C. Lagao joj je o čemu razmišlja. D. Govorio je o njihovoj smrti.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
9. Zašto je službenik pukovniku uputio <i>značajan pogled</i>? A. jer nije želio pregledavati sva pisma kako bi pronašao ono koje je pukovnik tražio B. jer se pismo koje je pukovnik tražio nalazilo u neoznačenoj pregradici C. jer je u pismu koje je pukovnik tražio bila vijest o smrti voljene osobe D. jer među pismima nije pronašao ono koje je pukovnik tražio	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Orhan Pamuk, *Crna knjiga*

Kada je izišao iz zgrade *Milijeta* s crnim naočalama, Galip je umjesto prema uredu krenuo prema Kapaličaršiji. Prolazio je između dućana u kojima se prodaju suveniri i kroz dvorište džamije Nuruosmanije, kad je najednom osjetio da mu zbog nesanice Istanbul izgleda kao neki sasvim drugi grad. Kožne torbe, lule od morske pjene¹ i mlinci za kavu koje je vidio prolazeći Kapaličaršijom nisu ga podsjećali na predmete iz grada koji su ljudi, živeći u njemu tisućama godina, učinili sličnima sebi, nego na zastrašujuće simbole neke nedokučive zemlje u koju su milijuni privremeno prognani. „Neobično je to”, mislio je Galip tumarajući zamršenim uličicama Kapaličaršije, „što otkad sam pročitao slova na svojem licu, više ne mogu biti optimističan i vjerovati da ću u potpunosti postati ono što jesam.”

Zašavši u Ulicu papudžija, umalo je povjerovao da ono što se mijenja nije grad, nego on sam. No otkako je pročitao slova na svom licu, postao je toliko uvjeren da dovoljno poznaje zagonetku grada da to nije moglo biti istina. Dok je razgledavao izlog jedne prodavaonice sagova, neki unutarnji glas rekao mu je da je jednom prije već vidio te sagove, da je svojim blatnjavim cipelama i starim papučama godinama koračao po njima. Da poznaje opreznog vlasnika dućana koji ga sumnjičavo promatra ispijajući kavu pred vratima. Da povijest dućana ispunjenu sitnim prijevarama i podvalama te njegovu priču s mirisom prašine poznaje kao vlastiti život. Isto je pomislio razgledavajući izloge zlatarskih radnji i postolarskih radnji i antikvarnica. Nakon što je užurbano prošao još nekoliko uličica, učinilo mu se da poznaje sve što se prodaje na Kapaličaršiji; od bakrenih ibrika² do vaga s utezima. Sve prodavače koji čekaju kupce i ljude koji prolaze ulicama. Cijeli Istanbul bio mu je poznat, ni jedna tajna toga grada Galipu nije ostala skrivena.

¹ morska pjena – vrsta minerala, magnezijev silikat

² ibrik – posuda uska grla s poklopcem

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

10. Što je od sljedećega prouzročila Galipova nesanica? A. Kožne su mu se torbe činile sličnima njemu samomu. B. Suveniru su mu izgledali kao da nisu istanbulski. C. Nije znao u kojemu se gradu nalazi. D. Izgubio se u Kapaličaršiji.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
11. Koja je od sljedećih tvrdnja o Galipu točna? A. Prodavač sagova prepoznao ga je ispred izloga. B. Sagovi u trgovini učinili su mu se poznatima. C. Uočio je prijevaru u prodavaonici sagova. D. Zaprljao je sagove izložene u trgovini.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
12. Na što se odnosi podcrtana riječ u sljedećoj rečenici? <i>Da povijest dućana ispunjenu sitnim prijevarama i podvalama te <u>njegovu</u> priču s mirisom prašine poznaje kao vlastiti život.</i> A. na trgovinu B. na Galipa C. na život D. na Istanbul	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048	

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Kristian Novak, *Ciganin, ali najljepši*

Priznat ću ti nešto. Mislim da su mi se roditelji nakon smrti naselili u glavi. Čujem ih kada se sve oko mene stiša.

To mi je ostalo od Japice. Nikada mi nije dao vikati i plakati. Objasnio mi je da to nisam ja, da sam iznutra puna tunela u kojima žive Čopleki, čovječuljci ovako mali, pa sam nemirna kada prave bedastoće, ljutita kad vrtaju i kopaju, tužna kad spavaju.

Majka-Čoplek podsjeća me duboko u uhu da bih trebala svake subote ispeći kolače i da plavo ne ide s crnim. I, da, uvijek iznova umire od raka. Čujem je noću, ne može spavati, diže se iz kreveta, bježi od zemlje i horizontale. Majstorica je šutnje, premda neprekidno govori. Kucam joj povremeno na vrata. Dugo ne otvara jer popravlja kosu, skriva upale oči šminkom.

Starog-Čopleka čujem jutrima, u mojoj nutrini zabija čavle u zid i zateže vijke na namještaju, dok iverica ne popuca. Tijekom dana sve više gubi na živosti pa je nadomješta alkoholom. Nikada pijan, ali neprestano pije. Donosim mu novine. Rješava me se kao i klijenata u Auto Hrvatskoj, onako kako je majku ispratio u grob. Laka pristojnost bez ostataka i žaljenja. – Ti si, inače, dobro? – Užurban je, čekaju ga na utakmici, bratvi¹, bograču². Pijača radnim danom ispred štacuna³, tri gemišta s ljudima, četvrti i svi daljnji kod kuće. Susjedi bi govorili okolo, ukućani ne bi. Smjestili smo ga u dom iako nije bio ni star ni nemoćan. Jednostavno, nitko od nas nije želio biti taj koji mu ne da piti.

Osim njih dvoje u meni stanuju još stotine Čopleka, dolaze i odlaze kako ih volja. Moji mali gosti, moji mali uljezi. Mislim da ne slute da je mjesto u kojem prebivaju živo pa osjetim kako se svako toliko šokiraju zbog potresa i poplava, slabosti zidova. Nisam dobar domaćin, ali nisu ni oni neki gosti.

¹ bratva – berba

² bograč – vrsta gulaša

³ štacun – trgovina

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

13. Što pripovjedačica o sebi iskazuje u sljedećoj rečenici? <i>To mi je ostalo od Japice.</i> A. Misli da će svojim plakanjem rastužiti mnoge bliske osobe. B. Uvjerena je u to da ne upravlja sama svojim postupcima. C. Svjesna je toga da ne smije zaboraviti svoje roditelje. D. Zna da sama može obavljati sitne popravke.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
14. Kako se otac ponaša prema pripovjedačici? A. službeno B. sramežljivo C. srdačno D. sućutno	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
15. Na što se odnosi izraz <i>potresi i poplave</i>? A. na pripovjedačičine susjede B. na pripovjedačičino stanje C. na pripovjedačičinu obitelj D. na pripovjedačičinu kuću	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Ivan Aralica, *Psi u trgovištu*

Vrančić je ipak jednom svratio u očinsku kuću, usput, na proputovanju iz Francuske u Erdelj. I Šibenik ga više nikad nije vidio!

Majka mu je umrla, a otac se po drugi put oženio Anđelijom Ferra, od koje je bio stariji dvadeset i dvije godine. Bila je Antunova vršnjakinja, ali već u poodmaklom djevojaštvu, navršila je bila trideset i dvije godine. S isturenim zubalom i konjskom glavom kakve u Šibeniku nisu rijetke, što unesrećuje samo žene a muškarce čini muževnijima, ona je i za oči s malo zahtjeva bila ružna. Već u dvadesetoj je bilo malo nade da će se udati, osim ako kolera ne pokosi polovicu gradskih žena a nijednog muškarca, pa bi od tolikih udovaca jedan i nad njom morao sklopiti ruke i svući gaće. Poslije dvadeset i pete pokazivala je sve odlike i mane usidjelice, što brak s godišnjakom njezina oca Jerolima Ferre nije nikad izbrisao, jer, u Šibeniku tako kažu, koga plamen usjedilaštva jednom lizne, na tome će se opekotine poznavati do kraja života. Zazirala je od povjerljivih odnosa sa ženama, zazidala se i nije dala da se vidi što joj je; uveličavala je tuđe poroke, a veličala svoju neporočnost; cjepidlačila je u čistoći, i po načinu jela, pića i odijevanja cijnila kakav je tko čovjek; misli su joj bile prizemne, podmukle, opterećene nastranošću da kopka po tuđim životima i traži po njima slabe strane, bolna mjesta i trenutke kobnih zabluda; u neprolaznoj živčanoj napetosti, koju je negdje oko dvadesete porodilo strah da će joj biti uskraćena postelja s muškarcem i kolijevka, ona je pred Vrančićev dolazak, kad je bila majka troje muške djece i žena koja drži muža pod papučom, stala dokazivati da je ona u obitelji Vrančićâ svjetlost na hridi u olujnoj noći, a sve je oko nje mračno, nečisto, nečasno i zlobno.

HRV A IK-1 D-S048

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

16. Što o ženama izriče šibenska izreka? A. Žena koja se ne uda u ranoj mladosti mora se udati za udovca. B. Žena koja se uda za starijega muškarca imat će težak život. C. Žena koja se kasno uda imat će zbog toga trajne posljedice. D. Žena koja se nije udala bit će poročna.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
17. U čemu je od sljedećega Anđelija bila sitničava? A. u načinu odijevanja B. u pripremi jela C. u izboru pića D. u čistoći	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
18. Kojom je metaforom iskazano da Anđelija sebe doživljava najvrednijom u obitelji? A. zida B. kolijevke C. svjetionika D. oluje	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

William Shakespeare, *Romeo i Julija*

JULIJA: U devet sati poslah dojilju
I ona reče da će mi se vratiti
Za pola sata. Možda ne može
Da nađe njega? Ne, ne! Hroma je –
A ljubavni glasnici morale bi
Da budu misli, deset puta brže
U letu svome od sunčanih zraka,
Što gone mrak sa mrkih brežuljaka.
Sad znadem, zašto vuku Veneru
Lakokrile golubice i zašto
Kupido, brz ko vjetar, krila ima.
Na vršak svoga puta današnjeg
Već popelo se sunce i od devet
Do dvanaest sati tri su duge ure,
A nje još nema. O, da ima vatre
I vrelu mladu krvcu, bila bi
Ko lopta hitra u svom kretanju
I moje bi je riječi bacale
Do dragog mog, a njegove do mene –
Al stari ljudi su ko mrtvi, hromi
I teški su ko olovo i tromi.
O Bože, ide!

(Uđu dojilja i Petar)

Slatka dojiljo,
Što ima novo? Jesi li ga srela?
(...)

JULIJA: Dakle, draga dojiljo –
O Gospode, što gledaš tako tužno?
I tužne glase veselo izreci,
A dobrima ne kvare slatki zvuk,
Ne gudi mi ih tako kiselo.
(...)

JULIJA: (...)

Govori!

DOJILJA: Bože sveti, kakva hitnja!
Zar ne možete časak pričekati?
Zar ne vidite da sam sva bez daha?

JULIJA: Bez daha da si? Pa zar nisi dahom
Izrekla sada, da si sva bez daha?
Al isprika je tvog zatezanja
Još duža nego samo pričanje.
Odgovaraj mi, da li nosiš zle
Ili dobre glase – jedno ili drugo –
A potankosti mogu čekati.
Umiri me, da li zle su ili dobre?

DOJILJA: E, baš ste glupo izabrali – vi ne
znate, kako se bira
muž. Romeo? Ne, ne – on je
doduše u licu ljepši nego
ikoji drugi, ali stasom nadvisuje sve
ostale, a ruke,
noge, tijelo – o tom se doduše ne
može govoriti, ali
mu u tome nije gotovo nitko ravan.
Nije baš cvijet
uglađenosti, ali je, vjerujte mi, blag
kao janje.

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

19. Kad razgovaraju Julija i dojlja? A. u devet sati B. u devet sati i trideset minuta C. u podne D. u tri sata	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
20. Na što se odnosi podcrtana riječ u sljedećemu primjeru? <i>A ljubavni glasnici morale bi Da budu misli, deset puta brže U letu svome od sunčanih zraka, <u>Što</u> gone mrak sa mrkih brežuljaka.</i> A. na glasnike B. na let C. na zrake D. na mrak	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
21. Što je od sljedećega iskazano o Romeu? A. Plašljiv je poput janjeta. B. Ističe se građom tijela. C. Pristojno se vlada. D. Nagle je naravi.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Miroslav Krleža, *Michelangelo Buonarroti*

Dva se famulusa¹ sa zapaljenim uljenicama vrzu i penju po skelama i osvjetljuju mlazove boja po stijeni. Njihove groteskne sjene potitravaju po stijenama i po likovima proroka, bogova i grešnika, što su se razlili preko stropa. Famulusi očito nešto traže. Sad, u praskozorje, kad je meštar prekinuo svoju noćnu patničku rabotu da u vrtu dočeka svitanje sunca, prikrali su se famulusi ovamo gore na skele, da vide što se to meštar čitave noći kinji, što to u posljednje vrijeme stvara i što to sve razara još istu noć pošto je sve to stvorio.

PRVI FAMULUS: Do đavola sve to! Već su mi se istegle vratne žile, što zirkam u taj prokleti strop! Pa tu nema ništa! Uzalud smo se popeli amo! Još bi mogao da zapneš gdje god pa da polomiš kosti, a nizašto! Mater mu sunčanu! Znade ta lija stara zašto nam brani da se popnemo amo! Znade on to, lopov stari! Više ne može da radi! Eto! To je tajna! Stidi se magare da mi to ne bismo otkrili! Već imade dvije godine što nije niti sličice izbacio!

DRUGI FAMULUS: Doista! Ništa! Nigdje ništa! A sigurno znadem da je čitavu božju noć radio.

PRVI: Što bi radio! Htio je da radi! Pati se, hoće da radi, a ne ide! Bluna bjesomučna! Dotukao bi nas da nas uhvati ovdje! Kao da ćemo mu polizati te njegove bljuvotine! Ta molim te! Reci mi, dragi prijatelju, objektivno: jesu li to slike? Ta to izgleda ko da su vještice krvavim metlama oderale stijenu, to su luđačke magle besmislene, a ne slike za papinsku crkvu. Taj idiot nema ni pojma o pravilima crkvenog slikarstva! Trebalo bi ga staviti pod istragu i navaliti na nj proces pred tribunalom Svete Inkvizicije! Taj čovjek ne vjeruje ni u što pozitivno na svijetu.

¹ famulus – sluga

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

22. Tko su <i>proroci, bogovi i grešnici</i>? A. kradljivci umjetnina B. likovi na freskama C. kipovi D. sluge	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
23. Na što se odnosi izraz <i>patnička rabota</i>? A. na prikradanje slugu B. na slikarov rad u crkvi C. na slikarovu nesanicu D. na penjanje po skelama	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
24. Zašto prvi famulus želi da se sudi slikaru? A. jer misli da slikar svojim slikama priziva vještice B. jer njegove slike nisu primjerene za crkvu C. jer nikomu nije dopuštao da vidi slike D. jer je prestao slikati	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Haruki Murakami, *O čemu govorim kada govorim o trčanju*

Uglavnom se slažem s razmišljanjem da je pisanje romana jako nezdrava ljudska djelatnost. Mi pisci, kad se odlučimo pisati roman, kad počnemo razmišljati o radnji koja se provlači kroza nj, bez obzira na to je li to ili nije vrsta otrova koji se krije negdje duboko u čovječanstvu, on ipak izbije na površinu. Svaki pisac mora se suočiti s tim otrovom i, svjestan opće opasnosti, svaki pisac mora za sebe pronaći način na koji će se izboriti s time, jer inače njegova kreativnost neće nikada izbiti na vidjelo. (Molim vas da me ispričate zbog ove čudne ali očite analogije: kod ribe koju u Japanu zovemo *fugu*, najslasniji dio nalazi se uz žlijezdu koja luči otrov – otprilike o nečemu sličnom i ja ovdje pišem.) Bez obzira na to kako to mogli tumačiti, ipak je to nezdrava djelatnost.

(...)

Oni među nama koji se nadaju da će se još dugo baviti pisanjem moraju razviti svojevrsan osobni obrambeni sustav kojim se mogu oduprijeti opasnim (i katkada čak smrtonosnim) otrovima koji su se zadržali u nama. Ako u tome uspijemo, možemo se mnogo djelotvornije suprotstaviti još opasnijim otrovima. Drugim riječima: možemo stvoriti mnogo snažniju, dojmljiviju prozu. U tom slučaju, čovjek mora imati silnu snagu kako bi stvorio obrambeni sustav i uspio ga održati za duže vrijeme. Tu i takvu energiju čovjek mora negdje pronaći, gdje li drugdje nego u svojoj psihofizičkoj kondiciji?

(...)

Neki pisci koji su u mladosti napisali divna, zanimljiva, uvjerljiva djela, kad dosegnu određene godine počnu osjećati veliki umor. Izraz *književno potrošeni* sasvim je primjenjiv na njih. Njihova kasnija djela mogu i dalje biti zanimljiva, a njihova nemoć može im čak dati dodatnu vrijednost, ali sasvim je očito da kreativna snaga tih pisaca slabi. Vjerujem da se to događa zbog toga što se njihova tjelesna snaga ne može izboriti s toksinom koji ih truje.

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

25. Što od sljedećega autor smatra preduvjetom za kvalitetno i dugotrajno pisanje? A. čitanje djela drugih književnika B. pisanje od najranije mladosti C. tjelesnu i mentalnu spremu D. zdravu prehranu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
26. Po čemu autor pisanje uspoređuje s ribom <i>fugu</i>? A. po tome što su istovremeno opasni i daju užitek B. po tome što istovremeno iscrpljuju tijelo i dušu C. po tome što zahtijevaju kreativnost u pripremi D. po tome što podjednako izazivaju ovisnost	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
27. Koje pisce autor naziva <i>književno potrošenima</i>? A. one čija književna djela dobivaju dodatnu vrijednost u starosti B. one koji drže da je pisanje nezdrava djelatnost C. one koji gube stvaralačku kreativnost D. one čija su književna djela zastarjela	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Antun Gustav Matoš, *Književnost i književnici*

Gdje svako čita, tamo i svako piše, a gdje svako piše, tamo se ne piše, pa tako vidimo začudni pojav da se u glavnome nikada nije slabije pisalo nego danas. Dok prije, kad književnost ne bijaše neodoljiv nagon, pisahu samo odabranici, danas, kada je zanat, često vrlo dekorativan, pišu legije mediokriteta. Nikada se nije toliko plagiralo, prepisivalo, kralo; nikada se glupost nije kočoperila u toliko svezaka kao u doba kad ima slobodu govora i štampe svak, pa i glupan. Ako je književništvo od zanata garancija za pisca, ne jamči za valjanost literature. Ako sam književnik, ne moram biti dobar književnik. Ako živim od pera, ne moram živjeti od dobra pera. Zato je sasvim razumljivo zašto su proti književnom zanatu ljudi kao Rousseau i Tolstoj. Književnik od zanata mora računati s čitaocem, pa mu mora laskati. On je trgovac i industrijalac, služeći se neliterarnim sredstvima, publicitetom i reklamom. On ne služi idealu. Robuje novcu. Često piše da ne mora misliti. Da bi što više zaradio, upućen je na što veću produkciju, a poznato je da je kvalitet literarne produkcije u obratnom razmjeru sa kvantitetom. Dumas-otac¹ je publicirao oko 400 djela, a Balzac napisao je 40 loših romana prije veličajnog ciklusa Ljudske komedije. Goncourt² priznaje: „Ja sam mnogo čitao prije no što sam postao pisac, i vrlo malo otkako jesam.”

Koliko bi divnih vječnih knjiga ostavio XIX. vijek da književnici bijahu manje književnici, da su pisali na tenane, jednu knjigu po deset godina kao Flaubert, da su svršeno djelo godinama držali u pretincu kao Horacij ili Pope³! Što bi nam ostavio Balzac da nije morao radi duga dirinčiti noć na noć kao robijaš! Koji pisac bi se mogao mjeriti sa Dostojevskim da nije morao pisati brzo i „na čisto”: da mu stil odgovara sadržaju!

¹ Alexandre Dumas (1802. – 1870.) – francuski književnik

² Edmon Goncourt (1822. – 1896.) – francuski romanopisac, djela je pisao zajedno s bratom Julesom (1830. – 1870.)

³ Alexander Pope (1688. – 1744.) – engleski književnik

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

28. Što znače sljedeće riječi? <i>a gdje svako piše, tamo se ne piše,</i> A. Velik broj književnika negativno utječe na kvalitetu književnih djela. B. Svatko tko se trudi može postati kvalitetan književnik. C. Mnogim je književnicima zabranjeno pisati. D. Treba poticati književnike da što više pišu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
29. Što od sljedećega autor smatra pozitivnim? A. baviti se <i>književništvom od zanata</i> B. <i>računati s čitaocem</i> C. <i>pisati na tenane</i> D. <i>dirinčiti noć na noć</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
30. Koji je od sljedećih književnika naveden kao primjer književnika koji <i>robuje novcu</i>? A. Tolstoj B. Balzac C. Flaubert D. Pope	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048 01	

I. Književnost

Zadatci bez polaznoga teksta

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

31. Koji od sljedećih primjera sadrži akrostih?

- A.** *Tromi zrak je pun čudnovate vlage.
Starim gajevima šeta jesen žuta.
Dršču troma stabla izgubljene snage.
Neki vraški vrabac bezdušno cvrkutā.*
- B.** *Voda kažem – i već – žeđ bivam i žega.
Ova voda bistra oku tako godi.
Dovoljna je voda, pa da imaš svega.
A što god se rađa, s vodom se i rodi.*
- C.** *i gledam more i gledam more zlato
i gledam more gdje se k meni penje
i dobrojutro kažem more zlato
i dobrojutro more more kaže*
- D.** *Ne boj se! nisi sam! ima i drugih nego ti
koji nepoznati od tebe žive tvojim životom.
I ono sve što ti bje, ču i što sni
gori u njima istim žarom, ljepotom i čistotom.*

- A.** ☐
- B.** ☐
- C.** ☐
- D.** ☐

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

32. Što izvorno znači pojam *tragedija*?

- A. božanska pjesma
- B. jarčeva pjesma
- C. posmrtna pjesma
- D. žalosna pjesma

A.

☐

B.

☐

C.

☐

D.

☐

33. Koja je od sljedećih stilskih figura upotrijebljena u sljedećim stihovima?

*Ljubljena ženo, silna ljubav mrvī,
i ja sam zadnji, makar bio prvi.*

- A. epifora
- B. eufemizam
- C. paradoks
- D. usporedba

A.

☐

B.

☐

C.

☐

D.

☐

34. Koji je od sljedećih motiva u sljedećim stihovima naglašen inverzijom?

*Krv urliče ulicama,
Krv pobjedu krvi slavi,
Krv milost u sebi davi,
Krv na slijepim sulicama.*

- A. krv
- B. ulice
- C. milost
- D. sulice

A.

☐

B.

☐

C.

☐

D.

☐

HRV A IK-1 D-S048

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

35. Koji su od sljedećih stihova utemeljeni na antitezi?

- A.** *Kolo od sreće uokoli
vrteći se ne pristaje:
tko bi gori, eto je doli,
a tko doli, gori ustaje.*
- B.** *Već uzdišući vjetrom jesen klisi,
Suznim i tužnim maglam ovijena;
Odnáša nakit s drvlja osušena:
Još koje suho voće s grane visi.*
- C.** *Niš ni bilo među nama,
što se mora skrit od ljudi;
niš ni bilo među nama
što ne smije doznat mama.*
- D.** *Svitaše. Još bî tama u lugu.
Pan se ukaza s omašnim mijehom.
On stupi na čistac pod jasiku tanku
I tu se oglasi smijehom.*

- A.** ☐
- B.** ☐
- C.** ☐
- D.** ☐

36. Na koji se književni lik iz Homerove *Ilijade* odnosi sljedeća rečenica?

Borio se protiv Trojanaca u Ahilejevoj ratnoj opremi, a kad ga je u toj borbi ubio Hektor, Ahilej se vraća u boj da bi ga osvetio.

- A.** na Agamemnona
- B.** na Menelaja
- C.** na Parisa
- D.** na Patrokla

- A.** ☐
- B.** ☐
- C.** ☐
- D.** ☐

HRV A IK-1 D-S048

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

37. Koji od sljedećih pjesnika pripada rimskoj antičkoj književnosti? A. Alkej B. Anakreont C. Katul D. Pindar	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
38. Kako glavni lik u tragediji <i>Kralj Edip</i> sam sebe kažnjava? A. Objesi se. B. Osljepi se. C. Popije otrov. D. Probode se mačem.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
39. Koji je od sljedećih likova junak španjolskoga srednjovjekovnog epa? A. Beowulf B. Cid C. Holoferno D. Roland	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
40. U kojemu se od sljedećih primjera govori o razlogu zbog kojega se u <i>Božanstvenoj komediji</i> Vergilije nalazi u paklu? A. <i>A on će: „Na taj bijedni način žale žalosne duše svih što svoje dane proživješe bez pogrde i hvale.”</i> B. <i>A življahu li jošte prije Krista, ti Bogu časti ne daše valjane; i meni samom sudbina je ista.</i> C. <i>Čuh da su kazna takve suze vrele za one što im grijeh puti gove i kojima su strasti razum splele.</i> D. <i>„Slijepci su bili u svome neznanju svi ovi”, reče, „dok življahu gore, jer trošit s mjerom ne bjehu u stanju.”</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

41. Koja se od sljedećih rečenica odnosi na Jurja Šižgorića?

- A. Bio je autor prve hrvatske tiskane pjesničke zbirke na latinskome jeziku.
- B. Najveći broj njegovih pjesama zapisan je u *Ranjininu zborniku*.
- C. Bio je najznamenitiji među budimskim humanistima.
- D. Svoje je najbolje stihove posvetio Rimljanki Flaviji.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

42. Koji od dramskih likova Marina Držića izgovara sljedeću rečenicu?

*Sinoćka u ovi grad uljezoh čestiti,
u kom ni star ni mlad ne ktje me primiti
na stan svoj; ter, ne znava kud se inud svrnuti,
k vodi idoh ovdje uprav da bih počinuti.*

- A. Dundo Maroje
- B. Pomet
- C. Skup
- D. Stanac

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

43. Na koji se književni pokret odnosi sljedeća rečenica?

Taj španjolski pokret barokne književnosti odlikuje se naglašenim pjesničkim jezikom s bogatom upotrebom stilskih figura.

- A. na gongorizam
- B. na marinizam
- C. na petrarkizam
- D. na verizam

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S048

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

44. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na Molièreovu komediju <i>Škrtac</i>? A. Ima dva prologa od kojih se u prvome govori o dvjema vrstama ljudi. B. Pametan đak razotkriva mane škrtih i pohlepnih građana. C. Neki likovi i motivi preuzeti su iz Plautove <i>Aulularije</i>. D. Prati uspon i bogaćenje jedne građanske obitelji.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
45. Što od sljedećega obilježava poetiku romantizma? A. prikazivanje tipičnih likova u tipičnim okolnostima B. oponašanje antičkih uzora C. osjećaj svjetske boli D. utjecaj racionalizma	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
46. Na koga se odnosi podcrtani izraz u sljedećemu tekstu? – No oduži se u moje ime starcu Krupiću. Čuvaj ga, pomaži ga, pa nek mi oprostí. Zbogom, Niko i Anko, ljubite se! Zbogom, Pavle, budi kršćanin i junak! (...) Zbogom, djeco – Marto – – i bez duše klonu <u>gospodar medvedgradski</u>. A. na Đuru Draškovića B. na Franju Tahija C. na Gašpara Alapića D. na Stjepka Gregorijanca	
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

47. Koja se tvrdnja odnosi na Sonju Marmeladovu?

- A. Spremna je udati se bez ljubavi da bi se spasila od ponižavajuće guvernantske službe i pomogla bratu.
- B. Krotka je i ponizna patnica koja utjehu nalazi u Evanđelju i najviše utječe na glavnoga junaka.
- C. Žena je okorjeloga pijanca koja stradava zbog siromaštva i bolesti.
- D. Kao sestra koristoljubive lihvarice postaje slučajna žrtva ubojstva.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

48. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na Jurja Stipančića?

- A. Odgajan u skladu s očevom idejom o predodređenosti za velika djela postaje emocionalno otuđen od obitelji i upropaštava vlastitu majku i sestru.
- B. Siromašni je sin seoskoga muzikaša koji se u gradu nije snašao i skončao je život u požaru koji je sam izazvao.
- C. Razočarao je svoje roditelje odustajući od već stečenoga svećeničkog zvanja.
- D. Slavonski je bećar kojega je otac od djetinjstva učio pijančevanju i rasipanju.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

49. Kojim od sljedećih djela započinje hrvatska moderna?

- A. *Đulabije*
- B. *Moć savjesti*
- C. *Muljika*
- D. *Prijan Lovro*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S048

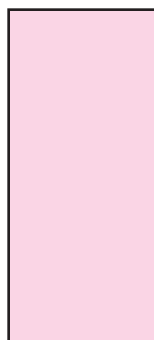
01

Hrvatski jezik

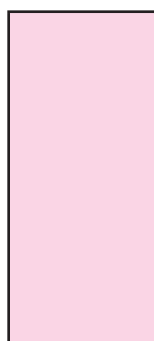
Književnost i jezik

50. U kojoj zemlji započinje futurizam? A. u Francuskoj B. u Italiji C. u Njemačkoj D. u Švicarskoj	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
51. ZADATAK IZUZET	
52. ZADATAK IZUZET	
53. ZADATAK IZUZET	
HRV A IK-1 D-S048 01	

54. **ZADATAK IZUZET**

55. **ZADATAK IZUZET**

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

II. Hrvatski jezik

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

56. U kojemu su od sljedećih primjera obje riječi pravopisno točne?

- A. dospjeti – dospjevati
- B. odoljeti – odoljevati
- C. presjesti – presjedati
- D. zastarjeti – zastarjevati

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

57. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ pravopisno točna?

- A. Imao je pravo na nošenje nešto drukčije ceremonijalne svećeničke odjeće.
- B. Na sebi je imala ljubičastu pamučnu spavačicu sa zelenim cvjetićima.
- C. Grofici su se svidjele njezine nove jahaće čizme.
- D. Oboa pripada drvenim puhačim glazbalima.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S048

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

- 58.** Koji je od podcrtanih primjera u sljedećemu tekstu napisan u skladu s pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova?

Najstariji zvjezdani katalog potječe od Babilonskih astronoma i obuhvaća još starija astronomska znanja. Oko 6. st. pr. Kr. definirana su Zviježđa. Grčki astronomi usvojili su taj sustav oko 4. st. pr. Kr. Zviježdem se u Antici smatrala skupina sjajnijih zvijezda, a ne dio površine nebeske sfere, kao danas. U njihovim imenima najčešće su nazivi životinja: Veliki medvjed, Pas, Ždrijebe itd.

- A. Babilonskih astronoma
- B. Zviježđa
- C. Antici
- D. Veliki medvjed

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

- 59.** U kojoj je od podcrtanih riječi u sljedećim rečenicama provedena sibilizacija?

- A. Primijetio sam oštećenje na miješalici za sladoled.
- B. Narezao sam povrće za salatu na drvenoj dasci.
- C. Veliki nanosi snijega ometali su promet.
- D. Divio sam se cvijeću u visokoj vazi.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

- 60.** U kojoj je od sljedećih rečenica spojica točno upotrijebljena?

- A. U svojem se radu osvrnuo i na velikoga engleskog književnika Shakespeare-a.
- B. Renesansna je književnost kamen-temeljac nacionalne književnosti.
- C. Projekt zaštite zidina izrađen je u suradnji s UNESCO-om.
- D. Osvojio je zlatnu medalju u kajaku i kanu-u.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

- 61.** Što je korijenski morfem u riječi *pjevačica*?

- A. pjev-
- B. pjeva-
- C. pjevač-
- D. pjevačic-

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S048

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

62. Koja je riječ u sljedećoj rečenici u genitivu? Sela su opustjela kad ju je mnoštvo došlo vidjeti kao da su anđela skinuli s oltara. A. sela B. ju C. anđela D. oltara	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
63. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtani pridjev u ženskome rodu? A. Večer prije odlučujuće pobjede Brođanin je bio na <u>sestrinu</u> vjenčanju. B. Petar je čvrstim stiskom nastojao ublažiti <u>majčin</u> bol u ruci. C. U početku je Bach izvodio <u>bratova</u> i druga glazbena djela. D. Brat nije dijelio <u>očevu</u> radost zbog njegova povratka.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
64. U kojoj je od sljedećih rečenica točno upotrijebljena podcrtana zamjenica? A. Zvuk <u>kojega</u> smo povremeno čuli dolazio je s druge strane zida. B. Tako velikodušnu gestu ne bih očekivao od <u>nikoga</u>. C. Tad smo još mislili da je <u>sve</u> vrijeme svijeta <u>naše</u>. D. <u>Naš</u> smo plan razradili do detalja.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
65. Koji je od sljedećih glagola u sljedećoj rečenici gramatički netočan? Te su mimohode ovaj put potaknuli seoski trgovci, koji jedanput govorahu da su Nijemci, drugi put da su Hrvati, i koji to sebi, doduše, priznavaju, ali nikad dosad nisu mogli tako glasno izvikivati kao danas. A. potaknuli B. govorahu C. priznavaju D. izvikivati	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

66. U kojoj su od sljedećih sintagma sastavnice sročne u rodu? A. četvrt Jarun B. grad Vodice C. otok Čiovo D. uvala Maslinice	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
67. Koja je sintagma u sljedećoj rečenici atributna/odredbena sintagma? Jutros mi je majka u krevet donijela kolač s jabukama. A. jutros je donijela B. donijela mi je C. donijela je kolač D. kolač s jabukama	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
68. U kojoj od sljedećih rečenica podcrtana riječ ima sintaktičku ulogu objekta? A. Prošli tjedan izglasan je novi pravilnik o trgovanju <u>maslinama</u>. B. Najboljim jelom na sajmu proglašena je pogača s <u>maslinama</u>. C. Stari su se gosti odmah počastili dalmatinskim <u>maslinama</u>. D. Štetnik se ove godine jako proširio <u>maslinama</u>.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
69. Koliko je surečenica u sljedećoj složenoj rečenici? Zatim se sve što je slijedilo odigralo tako brzo da se nisam uspio snaći jer i inače u takvim situacijama ne znam kako da se postavim. A. tri B. četiri C. pet D. šest	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

70. Koja je od sljedećih rečenica zavisnosložena atributna rečenica? A. Na sjednici je odlučeno da će se dopustiti upis većega broja učenika. B. Molili smo da nam se dopusti upis većega broja učenika. C. Sastali su se da bi odlučili o upisu većega broja učenika. D. Složili su se s odlukom da se upiše veći broj učenika.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
71. U kojoj je od sljedećih rečenica sljedeći upravni govor točno preoblikovan u neupravni govor? Rekao joj je: „Donesi paket momu ocu.” A. Rekao joj je da donese paket svojem ocu. B. Rekao joj je da donese paket momu ocu. C. Rekao joj je da donese paket njegovu ocu. D. Rekao joj je da donese paket njezinu ocu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
72. Koja je od sljedećih rečenica gramatički točna? A. Sva su se moja braća odškolovali u realnoj gimnaziji. B. I većina su seljana slala svoju djecu u tu istu žutu zgradu. C. Ja se nisam mogao naviknuti na školu i stalno sam tražio od roditelja da me ispišu. D. U proljeće majka se ipak složila ispisati me iz gimnazije i upisao sam obrtničku školu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
73. ZADATAK IZUZET	
HRV A IK-1 D-S048 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

74.	ZADATAK IZUZET	
75. Koja je od sljedećih rečenica značenjski smisljena?	A. Danas se u našem restoranu nudi i plava i pečena riba. B. Danas se u našem restoranu nudi i plava i sušena riba. C. Danas se u našem restoranu nudi i plava i svježa riba. D. Danas se u našem restoranu nudi i plava i bijela riba.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
76. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ pravopisno točna?	A. Duž moždanih živaca često se pojavljuju jaki <u>sijevajući</u> bolovi. B. U plućim vodama razvijaju se posebni <u>svijetleći</u> organizmi. C. Ozlijeđene nije dobro postavljati u <u>sijedeći</u> položaj. D. Na iste se simptome žalio i <u>sljedeći</u> pacijent.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
77. U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljen antonim pridjeva <i>starosjedilački</i> ?	A. Istraživanje se bavi poznavanjem reda riječi u jeziku doseljeničke djece. B. Kanadski domorodački narodi na izložbi su prikazali svoju umjetnost. C. Mlađi članovi zajednice imali su liberalne poglede na odgoj. D. Često se uzrokom bolesti smatra užurban način života.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
78.	ZADATAK IZUZET	
HRV A IK-1 D-S048		 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

79. Koja je od sljedećih riječi naglašena u skladu s naglasnom normom hrvatskoga standardnog jezika? A. aligâtor B. alùmīnij C. defilê D. humanīst	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
80. Koje je jezikoslovno područje u središtu <i>Skladnje ilirskoga jezika</i> Adolfa Vebera Tkalčevića? A. leksik B. morfologija C. pravopis D. sintaksa	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S048	 01

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Prvi polazni tekst

Ante Kovačić, *U registraturi*

– Ima rubeninu, ima! – uzdahne majka. – Pa kako to, škola? Pa zašto nam ga ne pustiše gospoda? Što njemu treba škole?

– Što ćeš? Tako ti je na ovom svijetu. Znaš, nijesam ni ja tamo šutio. Rekoh im svoju baš odrješito: Evo, kakve su to nove pravice? Prije bijaše otac gospodar svome djetetu na život i smrt. A danas? Tek je počelo raspoznavati roditelje, već čeka učitelj sa šibom da ga predaš u njegove ruke. (...)

– Muči ti, Jožina – župnik će na to. – Ti si muzikaš, pa razumiješ više od ostalih. A nije li ti drago da znaš više od ostalih? Ha? Reci. – E, to je istina! – zavrtim ja glavom i pogrebem se smeteno iza uha. – A čitati i pisati – nastavi župnik – nije li to mnogo više od muzike i bajsa? Danas su, dragane moj, teška vremena. (...)

– Sve su to gospodski računi! – prekine župnika naš susjed, mali „kanonik”. – A mi nećemo da nam se djeca pogospode: Aj, jok! Čast svoj gospodi! Ali mi im poklanjamo gospodstvo. Djeca mi ne budu ni kuhana ni pečena po školama. Kruh ne bude rastao od prolijevanja tinte, već od gnoja. Mi ne živimo od šaranja pera po papiru, nego ti valja ljudski huknuti u šake, pak zadrijeti plugom i motikom u tvrdu kost zemaljsku.

Drugi polazni tekst

Milutin Cihlar Nehajev, *Bijeg*

Ovdje vidim pravi seljački tip. Ljudi kojima sve naziranje na svijet diktuje zemlja, mati hraniteljica. Nije čudo što ovaj čovjek ne trpi škole; on ne vidi nikakva saveza između pisanih slova i poljskih poslova. I to, što je nepovjerljiv prema gospodi, nema – čini mi se – razloga u tobožnjem nemaru kaputaša¹ za nj ili u pašovanju² raznih bilježnika. Moj Pajo ili Nikola ne razumije zašto „gospodin” živi; budući da mu nije jasno da se bez zemlje dade živjeti, drži ovakvu uredbu društva, kakva jest, nekim nepravednim usudom koji mu nije prijatan. (...)

– Vi se svi tužite da se naše knjige ne prodaju, da književnik stradava. Ja ti kupujem gotovo svaku našu knjigu; pa znaš što mi se čini da je krivo svemu? Vi ste svi nekakvi užasni slabići; ne vjerujete ni u sebe ni u drugoga, opisujete uvijek neke nervozne i izmučene ljude. A pogledaj ti nas ovdje što radimo po strani. Jedva ja razumijem to vaše umjetničko raspoloženje; a kako ćeš da se za nj zagrije široka masa puka? (...)

– Ti si, Toša, previdio da ta velika masa puka nas ne razumije zato što nas ne čita, pače što nas ne može čitati. A da ima i manje analfabeta³, jedva da bi tvoj seljak iz Zdenaca imao kakav interes za lijepu knjigu.

¹ kaputaš – onaj koji nema razumijevanja za probleme sirotinje

² pašovanje – provođenje svoje volje

³ analfabet – onaj koji ne zna čitati ni pisati

Smjernice

- Predstavite poetiku djela *U registraturi* i poetiku djela *Bijeg*.
- Portretirajte Ivicu Kičmanovića i Đuru Andrijaševića na temelju djela u cjelini.
- Usporedite polazne tekstove na tematskoj, problemskoj i stilskoj razini.
- Usporedite polazne tekstove s književnim djelima slične tematike.
- Obrazložite svoje tvrdnje.